Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΡΑΝΤΟΥ
της 24ης Φεβρουαρίου 2022[1]

Υπόθεση C-99/21 P

Danske Slagtermestre
κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ – Καθεστώς εισφορών για τη συλλογή λυμάτων – Καταγγελία – Απόφαση με την οποία διαπιστώνεται η μη ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως – Προσφυγή ακυρώσεως – Παραδεκτό – Ενεργητική νομιμοποίηση – Άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ – Κανονιστική πράξη για την εφαρμογή της οποίας δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα – Άμεσος επηρεασμός»

I. Εισαγωγή

1. Με την αίτηση αναιρέσεως, η Danske Slagtermestre ζητεί την αναίρεση της διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 1ης Δεκεμβρίου 2020, Danske Slagtermestre κατά Επιτροπής (T-486/18, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, EU:T:2020:576), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2018) 2259 τελικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 19ης Απριλίου 2018, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.37433 (2017/FC) – Δανία (στο εξής: επίμαχη απόφαση), με την οποία κρίθηκε, κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου έρευνας, ότι η εισφορά που επιβλήθηκε με τον lov nr. 902/2013 om ændring af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. (Betalingsstruktur for vandafledningsbidrag, bemyndigelse til opgørelse af særbidrag for behandling af særlig forurenet spildevand m.v.) [νόμο 902/2013, για την τροποποίηση του νόμου περί θεσπίσεως των κανόνων σχετικά με τις εισφορές προς τις επιχειρήσεις επεξεργασίας λυμάτων (δομή εισφορών για τη διάθεση των λυμάτων, με την οποία εγκρίνεται η επιβολή ειδικών εισφορών για την επεξεργασία των ιδιαιτέρως μολυσματικών λυμάτων κ.λπ.)], της 4ης Ιουλίου 2013 (στο εξής: επίμαχο μέτρο), δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

2. Η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να διευκρινίσει τις προϋποθέσεις του παραδεκτού προσφυγής ασκηθείσας από τους ανταγωνιστές των δικαιούχων μέτρων ενισχύσεως στο πλαίσιο της τρίτης περιπτώσεως του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και, ειδικότερα, τις έννοιες του «άμεσου επηρεασμού» και των «εκτελεστικών μέτρων», όπως

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο με την απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci [2].

II. Ιστορικό της διαφοράς

3. Η Danske Slagtermestre είναι επαγγελματική ένωση η οποία εκπροσωπεί μικρά κρεοπωλεία, σφαγεία, χονδρεμπόρους και επιχειρήσεις μεταποίησης στη Δανία. Στις 26 Σεπτεμβρίου 2013 υπέβαλε στην Επιτροπή καταγγελία με την οποία υποστήριζε ότι το Βασίλειο της Δανίας, λαμβάνοντας το επίμαχο μέτρο, χορήγησε κρατική ενίσχυση υπέρ μεγάλων σφαγείων υπό τη μορφή μείωσης των εισφορών για τη συλλογή λυμάτων.

4. Με το εν λόγω μέτρο τροποποιήθηκε το καθεστώς εισφορών για τη συλλογή λυμάτων [3] και θεσπίσθηκε κλιμακωτό σύστημα, με προοδευτικώς μειούμενα τέλη, το οποίο προβλέπει τέλος ανά κυβικό μέτρο λυμάτων συναρτώμενο προς τον όγκο των διατιθέμενων λυμάτων βάσει τριών κλιμακίων (στο εξής: κλιμακωτό σύστημα), εκ των οποίων το πρώτο αντιστοιχεί σε κατανάλωση νερού έως 500 m^3 ετησίως ανά ακίνητο, το δεύτερο σε κατανάλωση νερού από 500 m^3 έως 20 000 m^3 ετησίως ανά ακίνητο και συνεπάγεται τέλος ανά κυβικό μέτρο κατά 20 % χαμηλότερο εκείνου του πρώτου κλιμακίου, και το τρίτο αντιστοιχεί σε κατανάλωση νερού άνω των 20 000 m^3 ετησίως ανά ακίνητο και συνεπάγεται τέλος ανά κυβικό μέτρο κατά 60 % χαμηλότερο εκείνου του πρώτου κλιμακίου [4].

5. Κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση, με την οποία εκτίμησε ότι το νέο καθεστώς τελών που θεσπίσθηκε με το επίμαχο μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

6. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Αυγούστου 2018, η Danske Slagtermestre, νυν αναιρεσείουσα, άσκησε προσφυγή βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης απόφασης.

7. Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε την προσφυγή απαράδεκτη με το σκεπτικό ότι η νυν αναιρεσείουσα στερούνταν ενεργητικής νομιμοποιήσεως για την άσκηση της προσφυγής τόσο ιδίω ονόματι όσο και ως εκπρόσωπος των συμφερόντων των μελών της. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικώς ούτε λόγω της ιδιότητάς της ως ενδιαφερόμενου μέρους (δεδομένου ότι δεν υποστήριξε, με την προσφυγή της, ότι προσβλήθηκαν διαδικαστικά δικαιώματά της) ούτε λόγω άμεσου και ατομικού επηρεασμού των μελών της.

[2] C-622/16 P έως C-624/16 P (στο εξής: απόφαση Montessori, EU:C:2018:873).

[3] Πριν από τη θέση σε ισχύ του εν λόγω νόμου, η δανική νομοθεσία προέβλεπε ενιαίο τέλος ανά κυβικό μέτρο νερού για όλους τους καταναλωτές νερού, ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας, οι οποίοι ήταν συνδεδεμένοι με την ίδια μονάδα επεξεργασίας λυμάτων, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εκ μέρους τους κατανάλωση.

[4] Ειδικότερα, στο πλαίσιο του κλιμακωτού συστήματος, οι καταναλωτές που εμπίπτουν στο τρίτο κλιμάκιο καταβάλλουν πρώτα το προβλεπόμενο για το πρώτο κλιμάκιο τέλος (μέχρις ότου η εκ μέρους τους κατανάλωση νερού υπερβεί τα 500 m^3), εν συνεχεία το προβλεπόμενο για το δεύτερο κλιμάκιο τέλος (μέχρις ότου η κατανάλωσή τους υπερβεί τα 20 000 m^3) και, τέλος, καταβάλλουν την εισφορά τους για τα λύματα βάσει του τέλους που προβλέπεται για το τρίτο κλιμάκιο.

8. Όσον αφορά ειδικότερα το παραδεκτό της εν λόγω προσφυγής ως προς την τρίτη περίπτωση του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ[5], το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι αναγνώρισε ότι η επίμαχη απόφαση συνιστά «κανονιστική πράξη» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως (σκέψεις 94 έως 96 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως), έκρινε ότι η εν λόγω απόφαση δεν αφορούσε άμεσα τη νυν αναιρεσείουσα (σκέψεις 97 έως 104 της εν λόγω διατάξεως) και, επομένως, η ασκηθείσα προσφυγή ήταν απαράδεκτη, χωρίς να απαιτείται να εξετασθεί αν για την εφαρμογή της αποφάσεως της Επιτροπής απαιτούνταν εκτελεστικά μέτρα (σκέψη 105 της ίδιας διατάξεως).

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

9. Στις 17 Φεβρουαρίου 2021 η Danske Slagtermestre άσκησε αναίρεση κατά της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως. Ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την εν λόγω διάταξη[6].

10. Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Δανίας, ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

11. Οι διάδικοι απάντησαν επίσης γραπτώς στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο. Το Δικαστήριο αποφάσισε να αποφανθεί χωρίς τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, βάσει του άρθρου 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του.

V. Ανάλυση

12. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η Danske Slagtermestre προβάλλει πέντε λόγους αναιρέσεως οι οποίοι αφορούν, κατ' ουσίαν, εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της προϋπόθεσης του «άμεσου επηρεασμού», κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση Montessori.

13. Προκαταρκτικώς, η Επιτροπή εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως, για τον λόγο ότι τα αιτήματα της αναιρεσείουσας αφορούν μόνον την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, παρότι, κατά το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αποδοχή των αιτημάτων που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως. Επί της ουσίας, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Δανική Κυβέρνηση, ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και, επικουρικώς, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την εκτίμηση περί άμεσου επηρεασμού της νυν αναιρεσείουσας, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως διότι η επίμαχη απόφαση είναι κανονιστική πράξη της οποίας η εφαρμογή απαιτεί εκτελεστικά μέτρα κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προβαίνοντας σε αντικατάσταση του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

[5] Πρόκειται για την περίπτωση προσφυγής κατά κανονιστικής πράξης η οποία αφορά άμεσα τον προσφεύγοντα και για την εφαρμογή της οποίας δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα.

[6] Παρατηρώ ότι η αναιρεσείουσα δεν ζητεί να γίνει δεκτή η προσφυγή που άσκησε πρωτοδίκως ούτε να καταδικαστεί η Επιτροπή στα έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

14. Όσον αφορά, προκαταρκτικώς, το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, μολονότι, βεβαίως, η αναιρεσείουσα δεν ζητεί ρητώς να γίνουν δεκτά τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματα ή, ενδεχομένως, να ακυρωθεί η επίμαχη απόφαση[7], φρονώ ότι τα αιτήματά της μπορούν να ερμηνευθούν μόνον ως αποσκοπούντα, κατ' ουσίαν, στο ίδιο αποτέλεσμα, δεδομένου ότι σε διαφορετική περίπτωση θα επιδεικνυόταν υπέρμετρη τυπολατρία[8]. Εκτιμώ, επομένως, ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι παραδεκτή.

15. Κατωτέρω, θα αναλύσω κατ' αρχάς τους πέντε λόγους αναιρέσεως, οι οποίοι αφορούν την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τον άμεσο επηρεασμό της νυν αναιρεσείουσας (ενότητα Α). Εν συνεχεία, θα εξετάσω το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως για την περίπτωση που το Δικαστήριο, υιοθετώντας τη συλλογιστική που προτείνω, αποφασίσει να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη (ενότητα Β), όσον αφορά, αφενός, τον άμεσο επηρεασμό της αναιρεσείουσας (ενότητα Β.1) και, αφετέρου, την ενδεχόμενη απουσία εκτελεστικών μέτρων, την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν ανέλυσε με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη (ενότητα Β.2).

Α. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

16. Οι πέντε λόγοι αναιρέσεως, οι οποίοι θα πρέπει να εξεταστούν από κοινού, αφορούν, ο πρώτος, εσφαλμένη εφαρμογή της έννοιας του «άμεσου επηρεασμού», ο δεύτερος, σύγχυση στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά το ζήτημα αν η επίμαχη πράξη αφορά άμεσα τη νυν αναιρεσείουσα και το ζήτημα αν την αφορά ατομικά, ο τρίτος, το ζήτημα αν πληρούνται εν προκειμένω τα κριτήρια που διατυπώθηκαν με την απόφαση Montessori σχετικά με τον άμεσο επηρεασμό, ο τέταρτος, πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο εκτιμώντας ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι τα μέλη της υφίσταντο τις συνέπειες της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και, ο πέμπτος, εσφαλμένη ερμηνεία εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου των κριτηρίων σχετικά με τον ατομικό επηρεασμό, εάν υποτεθεί ότι είναι κρίσιμα για την εκτίμηση του ζητήματος αυτού.

1. Επί του κριτηρίου του άμεσου επηρεασμού όπως έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου

17. Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ ορίζει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί, υπό τις προϋποθέσεις του πρώτου και του δευτέρου εδαφίου, να ασκεί προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης (πρώτη περίπτωση) ή που το

[7] Η αναιρεσείουσα ζητεί μόνον την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, κατά το άρθρο 169 του Κανονισμού Διαδικασίας.

[8] Πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Inclusion Alliance for Europe κατά Επιτροπής (C-378/16 P, EU:C:2020:575, σκέψεις 57 έως 60). Εξάλλου, δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως αφορά μόνον το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως, σε περίπτωση κατά την οποία η αίτηση αναιρέσεως γίνει δεκτή, δεν χωρεί αμφιβολία ότι τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματα περί ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως εξακολουθούν να υφίστανται, κατά μείζονα λόγο διότι, όπως προτείνω, η υπόθεση θα πρέπει να αναπεμφθεί στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί εκείνο επί του βασίμου της προσφυγής ακυρώσεως.

αφορούν άμεσα και ατομικά (δεύτερη περίπτωση) [9], καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα και για την εφαρμογή των οποίων δεν απαιτείται η λήψη εκτελεστικών μέτρων (τρίτη περίπτωση) [10].

18. Επιπλέον, δεδομένης της χρήσης της πανομοιότυπης φράσης «που το αφορούν άμεσα» τόσο στη δεύτερη όσο και στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έννοια του «άμεσου επηρεασμού» στην τρίτη περίπτωση δεν μπορεί να ερμηνεύεται με πιο περιοριστικό τρόπο από ό,τι στη δεύτερη [11].

19. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προϋπόθεση ότι η απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής πρέπει να αφορά άμεσα ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως προβλέπει το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, απαιτεί να πληρούνται σωρευτικώς δύο κριτήρια, ήτοι το προσβαλλόμενο μέτρο πρέπει, αφενός, να παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής καταστάσεως του ιδιώτη και, αφετέρου, να μην καταλείπει εξουσία εκτιμήσεως στους αποδέκτες που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, δεδομένου ότι αυτή έχει αμιγώς αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικά από τη ρύθμιση της Ένωσης, χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλόμενων κανόνων [12].

20. Όσον αφορά τους σχετικούς με τις κρατικές ενισχύσεις κανόνες, υπογραμμίζεται ότι αυτοί αποσκοπούν στη διασφάλιση του ανταγωνισμού. Επομένως, στον τομέα αυτό, το γεγονός ότι μια απόφαση της Επιτροπής αφήνει ανέπαφες τις συνέπειες εθνικών μέτρων τα οποία ο προσφεύγων, στο πλαίσιο καταγγελίας που υπέβαλε στο θεσμικό αυτό όργανο, υποστήριξε ότι δεν ήταν σύμφωνα με τον ως άνω σκοπό και τον περιήγαν σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η απόφαση αυτή επηρεάζει άμεσα τη νομική κατάστασή του, ιδίως το απορρέον από τις σχετικές με τις κρατικές ενισχύσεις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ δικαίωμά του να μην υφίσταται τις συνέπειες της στρέβλωσης του ανταγωνισμού λόγω των επίμαχων μέτρων [13].

21. Όσον αφορά, ειδικότερα, την εφαρμογή του πρώτου από τα δύο κριτήρια που μνημονεύθηκαν στο σημείο 19 των παρουσών προτάσεων, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, μολονότι δεν απόκειται στον δικαστή της Ένωσης, στο στάδιο της εξέτασης του παραδεκτού προσφυγής, να αποφανθεί οριστικώς επί της υπάρξεως ανταγωνιστικής σχέσης μεταξύ του προσφεύγοντος και των δικαιούχων εθνικών μέτρων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο αποφάσεως της Επιτροπής περί κρατικών ενισχύσεων, όπως η επίμαχη απόφαση, ο άμεσος επηρεασμός του προσφεύγοντος δεν μπορεί να συναχθεί από μόνο το ενδεχόμενο να υπάρξει ανταγωνιστική σχέση [14].

9 Η περίπτωση αυτή είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπη εκείνης που προβλεπόταν προηγουμένως στο άρθρο 230 ΣΕΚ (και, ακόμη παλαιότερα, στο άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΟΚ), κατά την οποία κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων οι οποίες, καίτοι εκδόθηκαν υπό μορφή κανονισμού ή απόφασης που απευθύνεται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

10 Η τρίτη περίπτωση προστέθηκε με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας με σκοπό τη διεύρυνση των προϋποθέσεων του παραδεκτού των προσφυγών ακυρώσεως που ασκούν φυσικά και νομικά πρόσωπα κατά όλων των πράξεων γενικής ισχύος, εξαιρουμένων των πράξεων νομοθετικού χαρακτήρα (πρβλ. απόφαση Montessori, σκέψεις 26 και 27).

11 Πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής (C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψεις 82 έως 84).

12 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το αυτό ισχύει όταν η δυνατότητα των αποδεκτών της να μη δώσουν συνέχεια σε μία πράξη της Ένωσης είναι καθαρά θεωρητική, δεδομένου ότι δεν υφίσταται αμφιβολία ως προς τη βούλησή τους να αντλήσουν συμπεράσματα σύμφωνα προς την πράξη αυτή (βλ. απόφαση της 5ης Μαΐου 1998, Dreyfus κατά Επιτροπής, C-386/96 P, EU:C:1998:193, σκέψη 44).

13 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

14 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

22. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που η προϋπόθεση του άμεσου επηρεασμού απαιτεί η προσβαλλόμενη πράξη να παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής καταστάσεως του προσφεύγοντος, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να εξακριβώσει αν ο προσφεύγων «εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής είναι ικανή να τον θέσει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να έχει συνέπειες επί της νομικής καταστάσεώς του» [15].

23. Εν προκειμένω πρέπει να εξετασθεί η εφαρμογή του ως άνω κριτηρίου, όπως έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα με την απόφαση Montessori.

24. Επί του ζητήματος αυτού, υπενθυμίζεται ότι, στην προ της θέσεως σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας νομολογία, η εκτίμηση περί άμεσου επηρεασμού, κατά την έννοια της δεύτερης περίπτωσης του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΣΕΚ (νυν άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ) – συχνά περιθωριακή σε σχέση με την εκτίμηση περί ατομικού επηρεασμού [16]–, επικεντρωνόταν περισσότερο στο δεύτερο κριτήριο του άμεσου επηρεασμού, ήτοι την έλλειψη διακριτικής ευχέρειας των αρμόδιων για την εφαρμογή αρχών [17], ενώ κάθε ανάλυση των ουσιαστικών συνεπειών του επίμαχου μέτρου λαμβάνονταν υπόψη κυρίως υπό το πρίσμα του ατομικού επηρεασμού. Μετά την εισαγωγή, με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, της τρίτης περίπτωσης που διαλαμβάνεται στο άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο δικαστής της Ένωσης, κληθείς να εξετάσει την προϋπόθεση περί άμεσου επηρεασμού προσφεύγοντος ανεξαρτήτως του ατομικού, ερμήνευσε το εν λόγω κριτήριο κατά τρόπο ολοένα και πιο απαιτητικό [18], λαμβάνοντας υπόψη πραγματικού χαρακτήρα στοιχεία τα οποία προσιδιάζουν, κατ' ουσίαν, σε εκείνα που περιλαμβάνονταν έως τώρα στην εξέταση του ζητήματος περί ατομικού επηρεασμού [19].

25. Παρά τις ως άνω νομολογιακές εξελίξεις, δεν χωρεί, κατά τη γνώμη μου, αμφιβολία ότι η εκτίμηση περί άμεσου επηρεασμού συνδέεται πρωτίστως με νομικής φύσεως στοιχεία, όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση της φράσης που χρησιμοποιεί παγίως το Δικαστήριο, ήτοι την προϋπόθεση το προσβαλλόμενο μέτρο να παράγει άμεσα αποτελέσματα *επί της νομικής καταστάσεως* του ιδιώτη [20], ενώ η εκτίμηση περί ατομικού επηρεασμού προϋποθέτει πράγματι επί της ουσίας εκτίμηση της πραγματικής κατάστασης του προσφεύγοντος, η οποία βασίζεται κυρίως σε οικονομικής φύσεως στοιχεία [21].

15 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

16 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Ιουλίου 1990, COFAZ κατά Επιτροπής (C-169/84, EU:C:1990:301, σκέψη 30).

17 Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Ιανουαρίου 1985, Πειραϊκή-Πατραϊκή κ.λπ. κατά Επιτροπής (11/82, EU:C:1985:18, σκέψεις 7 έως 10), και της 12ης Ιουλίου 1990, COFAZ κατά Επιτροπής (C-169/84, EU:C:1990:301, σκέψη 30).

18 Παρότι, όπως διευκρινίζεται στη νομολογία που μνημονεύθηκε στο σημείο 18 των παρουσών προτάσεων, η έννοια του «άμεσου επηρεασμού» στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν μπορεί να ερμηνεύεται με πιο περιοριστικό τρόπο από ό,τι στη δεύτερη περίπτωση της εν λόγω διάταξης.

19 Βλ., μεταξύ άλλων, Noël, V., και Thomas, S., «Locus Standi in State Aid Litigation After Montessori», *European State Aid Law Review*, αριθ. 4, 2021, σ. 528, και Caranta, R., «Knock, and it shall be opened unto you: Standing for non-privileged applicants after *Montessori*», *Common Market Law Review*, αριθ. 58, 2021, σ. 173 και 174. Φρονώ ότι η απόφαση Montessori είναι και αυτή δεκτική κριτικής στο σημείο αυτό, δεδομένου ότι η διατύπωση του Δικαστηρίου στις σκέψεις 46 και 47 της εν λόγω απόφασης προκειμένου να διευκρινισθούν τα κριτήρια σχετικά με την προϋπόθεση περί άμεσου επηρεασμού είναι σε μεγάλο βαθμό παρεμφερής με εκείνη που χρησιμοποίησε στη σκέψη 28 της απόφασης της 12ης Ιουλίου 1990, COFAZ κατά Επιτροπής (C-169/84, EU:C:1990:301), για τον σκοπό τής, πολύ διαφορετικής, ανάλυσης του ζητήματος περί ατομικού επηρεασμού.

20 Διευκρινίζω ότι κάνω λόγο για το πρώτο από τα δύο κριτήρια της εν λόγω προϋπόθεσης· το δεύτερο, του οποίου η συνδρομή δεν αμφισβητείται εν προκειμένω, είναι το προσβαλλόμενο μέτρο να μην καταλείπει εξουσία εκτίμησης στους αποδέκτες του οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του (βλ. σημεία 19 και 23 των παρουσών προτάσεων).

21 Στην υπόθεση Montessori, ο γενικός εισαγγελέας M. Wathelet είχε προτείνει σαφή διάκριση μεταξύ άμεσου και ατομικού επηρεασμού βασιζόμενη στο ότι οι δύο αυτές προϋποθέσεις αφορούν τη *νομική* κατάσταση του προσφεύγοντος (το προσβαλλόμενο μέτρο πρέπει να παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της *έννομης καταστάσεώς* του) και την *πραγματική* κατάστασή του (το μέτρο πρέπει να επηρεάζει τον προσφεύγοντα λόγω *πραγματικής καταστάσεως* που τον διακρίνει από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο) (προτάσεις γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci, C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:229, σημείο 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Με την απόφαση Montessori, όμως, το Δικαστήριο δεν προέκρινε μια τόσο σαφή διάκριση.

2. Επί της εκτιμήσεως του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά τον άμεσο επηρεασμό της αναιρεσείουσας

26. Κατά πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο, αφού υπενθύμισε, παραπέμποντας στις αρχές που διατυπώθηκαν με την απόφαση Montessori, ότι, όσον αφορά το ζήτημα αν η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής καταστάσεως του προσφεύγοντος, «ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να εξακριβώσει αν ο προσφεύγων *εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό τους λόγους* για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής δύναται να τον περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να έχει συνέπειες επί της νομικής καταστάσεώς του» [22], επισήμανε, παραπέμποντας στις σκέψεις 71 έως 77 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι, «εν προκειμένω, η [νυν αναιρεσείουσα] δεν *απέδειξε* ότι τα μέλη της, ή, ενδεχομένως, ποία εξ αυτών, επηρεάζονταν συγκεκριμένα από το επίμαχο μέτρο και, κατά μείζονα λόγο, τις συνέπειες του εν λόγω μέτρου στη θέση τους από απόψεως ανταγωνισμού» και αποφάνθηκε ότι «[η νυν αναιρεσείουσα] δεν *κατέδειξε*, επομένως, με τρόπο πειστικό ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ηδύνατο να περιαγάγει τα μέλη της σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και ότι, ως εκ τούτου, η εν λόγω απόφαση επηρέαζε άμεσα τη νομική κατάστασή τους, ειδικότερα δε το δικαίωμά τους να μην υφίστανται στη σχετική αγορά τις συνέπειες της οφειλομένης στο επίμαχο μέτρο στρεβλώσεως του ανταγωνισμού» [23].

27. Όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, φρονώ ότι, με τη χρήση των ρημάτων «αποδεικνύω» και «καταδεικνύω», το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να κρίνει αν πληρούται η προϋπόθεση περί άμεσου επηρεασμού, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, απαίτησε στοιχεία τα οποία βαίνουν πέραν εκείνων που απορρέουν από την ερμηνεία την οποία έδωσε το Δικαστήριο στην εν λόγω προϋπόθεση με την απόφαση Montessori. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, καίτοι ο άμεσος επηρεασμός του προσφεύγοντος δεν μπορεί να συναχθεί απλώς και μόνον από το ενδεχόμενο υπάρξεως ανταγωνιστικής σχέσεως [24], πρέπει να εξακριβώσει αν ο προσφεύγων «εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό» ότι υφίσταται ενδεχόμενο να περιέλθει «σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού» [25]. Διατηρώ, όμως, σοβαρές αμφιβολίες ως προς το αν η εφαρμογή της εν λόγω αρχής εν προκειμένω συνεπάγεται ότι η νυν αναιρεσείουσα όφειλε να «αποδείξει» ότι ορισμένα από τα μέλη της «επηρεάζονταν συγκεκριμένα από το επίμαχο μέτρο» και τις «συνέπειες του εν λόγω μέτρου στη θέση τους από απόψεως ανταγωνισμού».

28. Φρονώ, επομένως, ότι η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει πλάνη περί το δίκαιο σε σχέση με την ερμηνεία που έδωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Montessori.

29. Κατά δεύτερον και εν πάση περιπτώσει, προκειμένου να αποφευχθεί μια υπέρμετρα τυπολατρική εκτίμηση, πρέπει να εξακριβωθεί αν, ανεξαρτήτως του χρησιμοποιηθέντος κριτηρίου, τα στοιχεία που μνημόνευσε το Γενικό Δικαστήριο αρκούν παρ' όλα αυτά για να τεκμηριωθεί το συμπέρασμα ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν «εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής δύναται να την περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού».

22 Βλ. σκέψη 102 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως (η υπογράμμιση δική μου).

23 Βλ. σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως (η υπογράμμιση δική μου).

24 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 46).

25 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 47).

30. Όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, όσον αφορά την εκτίμηση ότι δεν υφίσταται εν προκειμένω *άμεσος επηρεασμός* των μελών της, το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε, στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, να παραπέμψει στις σκέψεις 71 έως 77 της ίδιας διατάξεως, οι οποίες αφορούν ρητώς την κατά πολύ διαφορετική εκτίμηση ότι δεν υφίσταται *ατομικός επηρεασμός* των μελών [26].

31. Οι εν λόγω σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως αφορούν, κατ' ουσίαν, την «απόδειξη ότι επηρεάζεται ουσιωδώς η θέση ανταγωνιστή στην αγορά». Το κριτήριο, όμως, του «ουσιώδους επηρεασμού της ανταγωνιστικής θέσης» της αναιρεσείουσας, το οποίο είναι κρίσιμο για την ανάλυση του ατομικού επηρεασμού, συνιστά παράμετρο αναμφίβολα διαφορετική από εκείνη του «ενδεχομένου να περιέλθει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού», στοιχείο το οποίο είναι κρίσιμο για την ανάλυση του άμεσου επηρεασμού. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, *προς απόδειξη του ατομικού επηρεασμού της*, η επιχείρηση δεν μπορεί να προβάλει αποκλειστικά και μόνον την ιδιότητά της ως ανταγωνίστριας της δικαιούχου επιχείρησης, αλλά οφείλει περαιτέρω να αποδείξει ότι τελεί σε πραγματική κατάσταση η οποία την εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς εκείνο του αποδέκτη της επίμαχης απόφασης [27], ενώ, *προς απόδειξη του άμεσου επηρεασμού της*, αρκεί η εν λόγω επιχείρηση να εκθέσει κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής δύναται να την περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να έχει συνέπειες επί της νομικής καταστάσεώς της [28].

32. Βεβαίως, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν μπορεί να αποκλειστεί εν προκειμένω το ενδεχόμενο τα στοιχεία επί των οποίων βασίστηκε η εκτίμηση περί απουσίας ατομικού επηρεασμού των μελών της νυν αναιρεσείουσας, ή μάλλον ορισμένα από τα εν λόγω στοιχεία, να μπορούσαν επίσης να είναι κρίσιμα για να αποδειχθεί ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε «εκθέσει κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής δύναται να την περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού». Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέσχε καμία εξήγηση επ' αυτού.

33. Κατά τα λοιπά, είναι σαφές, κατά τη γνώμη μου, ότι τα στοιχεία που μνημόνευσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 71 έως 77 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως δεν μπορούν να στηρίξουν το συμπέρασμά του όσον αφορά την έλλειψη άμεσου επηρεασμού των μελών της νυν αναιρεσείουσας [29].

[26] Βλ. σκέψεις 70 και 78 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως. Επομένως, χρησιμοποιώντας εδώ τη διατύπωση του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε «στρέβλωση της προϋποθέσεως η πράξη να αφορά άμεσα τον προσφεύγοντα» (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci, C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:229, σημείο 58).

[27] Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2008, British Aggregates κατά Επιτροπής (C-487/06 P, EU:C:2008:757, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[28] Βλ. σημείο 22 των παρουσών προτάσεων. Είναι, επομένως, προφανές ότι οι δύο προϋποθέσεις εξακολουθούν να διαφέρουν και ότι οι απαιτήσεις που προβλέπονται προς απόδειξη του ατομικού επηρεασμού παραμένουν, κατ' αρχήν, ουσιωδώς διαφορετικές από εκείνες που σχετίζονται με τον άμεσο επηρεασμό.

[29] Όσον αφορά, εξάλλου, την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διαπίστωση, στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι δεν αποδείχθηκαν οι επιπτώσεις των τελών επεξεργασίας των λυμάτων στις τιμές τις οποίες τα μέλη της νυν αναιρεσείουσας μπορούν όντως να χρεώνουν στους πελάτες τους ή να προσφέρουν στους προμηθευτές τους, αρκεί η διαπίστωση ότι η εξέταση του συγκεκριμένου αποτελέσματος κρατικής ενίσχυσης στη θέση, από απόψεως ανταγωνισμού, της νυν αναιρεσείουσας δεν συνιστά κριτήριο κρίσιμο για την αξιολόγηση του παραδεκτού προσφυγής, δεδομένου ότι, στο στάδιο αυτό, ο δικαστής της Ένωσης δεν πρέπει να αποφανθεί οριστικώς επί των σχέσεων ανταγωνισμού μεταξύ της νυν αναιρεσείουσας και των δικαιούχων των μέτρων ενίσχυσης, αλλά να διαπιστώσει αν αυτή εξέθεσε με τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής *δύναται να την περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού* (βλ. νομολογία που μνημονεύεται στα σημεία 20 και 21 των παρουσών προτάσεων).

34. Συγκεκριμένα, κατ' αρχάς, εν αντιθέσει προς τα συμπεράσματα που εκθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 71, 72 και 74 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, η εκτίμηση περί άμεσου επηρεασμού της νυν αναιρεσείουσας δεν πρέπει να βασίζεται σε συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία των μεριδίων αγοράς ούτε στον κύκλο εργασιών ή στα έσοδα των μελών της. Εξάλλου, εν αντιθέσει προς τα συμπεράσματα που εκθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 73 και 75 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, η εν λόγω εκτίμηση δεν απαιτεί απόδειξη των επιπτώσεων που έχουν τα τέλη επεξεργασίας των λυμάτων στις τιμές τις οποίες τα μέλη της νυν αναιρεσείουσας εφαρμόζουν στους πελάτες τους ή προσφέρουν στους προμηθευτές τους [30].

35. Εν συνεχεία, στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε, κατ' ουσίαν, συγκριτική ανάλυση των μειονεκτημάτων του μέτρου όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα έναντι των μεγάλων δανικών επιχειρήσεων και των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη μείωση του κόστους των δανικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε σχέση με τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη. Πάντως, παρότι η εν λόγω ανάλυση θα μπορούσε να είναι κρίσιμη για να αποδειχθεί η ύπαρξη στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, η οποία συνιστά ένα εκ των συστατικών στοιχείων της έννοιας της «κρατικής ενισχύσεως», κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, φρονώ ότι η εν λόγω ανάλυση δεν είναι αναγκαία για την εκτίμηση του άμεσου επηρεασμού των μελών της αναιρεσείουσας [31].

36. Τέλος, είναι προφανές, όπως υπομνήσθηκε στο σημείο 31 των παρουσών προτάσεων, ότι το κριτήριο του ουσιώδους επηρεασμού της θέσης, από ανταγωνιστικής απόψεως, των μελών της αναιρεσείουσας, το οποίο μνημονεύεται στις σκέψεις 77 και 78 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, παραπέμπει σε χαρακτηριστικό κριτήριο σχετικά με τον ατομικό επηρεασμό [32].

37. Ως εκ τούτου, εκτιμώ ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του άμεσου επηρεασμού της αναιρεσείουσας αιτιολογώντας, κατ' ουσίαν, την απουσία άμεσου επηρεασμού των μελών της βασιζόμενο στην απουσία ατομικού επηρεασμού των εν λόγω μελών.

38. Επομένως, προτείνω να γίνει δεκτός ο πρώτος λόγος αναιρέσεως και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη.

Β. Επί της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής

39. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

[30] Εξάλλου, το Δικαστήριο έκρινε πρόσφατα ότι το Γενικό Δικαστήριο, προσάπτοντας κατ' ουσίαν στην αναιρεσείουσα ότι δεν είχε προσδιορίσει τις αγορές εντός των οποίων επηρεάστηκε η θέση της από απόψεως ανταγωνισμού, με την επισήμανση ότι αυτή δεν είχε προσκομίσει κανένα στοιχείο σχετικά με το μέγεθος και τη δομή τους, καθώς και τους ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στις αγορές αυτές, υπερέβη τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομολογία σχετικά με τον ατομικό επηρεασμό (βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψεις 63 και 64). Κατά τα λοιπά, φρονώ ότι μια τόσο διεξοδική ανάλυση της αγοράς και του αντικτύπου των προσβαλλόμενων μέτρων επί της καταστάσεως των επιχειρήσεων δεν είναι καν αναγκαία προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, η οποία συνιστά ένα εκ των συστατικών στοιχείων της έννοιας της «κρατικής ενισχύσεως», κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

[31] Παρεμπιπτόντως, διερωτώμαι μήπως η λόγω ανάλυση δεν είναι αναγκαία ούτε και όσον αφορά την προϋπόθεση του ατομικού επηρεασμού.

[32] Αντιθέτως, από την πάγια νομολογία που μνημονεύθηκε στο σημείο 21 των παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι, καίτοι ο άμεσος επηρεασμός δεν μπορεί να συναχθεί απλώς και μόνον από το ενδεχόμενο ύπαρξης ανταγωνιστικής σχέσης, αρκεί επ' αυτού αποδεδειγμένη σχέση ανταγωνισμού.

40. Παρότι δεν είναι σε θέση, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας, να αποφανθεί επί της ασκηθείσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγής, το Δικαστήριο διαθέτει, αντιθέτως, τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί οριστικά επί του παραδεκτού της εν λόγω προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης. Συγκεκριμένα, το ζήτημα της ενεργητικής νομιμοποίησης της νυν αναιρεσείουσας κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ αποτέλεσε αντικείμενο κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η δε εξέτασή του δεν απαιτεί τη λήψη οποιουδήποτε συμπληρωματικού μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας ή τη διεξαγωγή αποδείξεων.

41. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί κατ' αρχάς το παραδεκτό της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής και, εν συνεχεία, σε περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω προσφυγή κριθεί παραδεκτή, να αναπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί εκείνο επί της ουσίας.

42. Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως ενεργητικής νομιμοποίησης της νυν αναιρεσείουσας, κατά πρώτον, όσον αφορά τον επηρεασμό των ιδίων συμφερόντων της ως ένωσης και, κατά δεύτερον, όσον αφορά την ιδιότητά της ως εκπροσώπου των συμφερόντων των μελών της, όσον αφορά την ενεργητική νομιμοποίησή τους κατά την έννοια καθεμίας εκ των περιπτώσεων του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αντιστοίχως.

43. Θα εξετάσω ευθύς εξαρχής το παραδεκτό της προσφυγής όσον αφορά την ενεργητική νομιμοποίηση της νυν αναιρεσείουσας ως εκπροσώπου των συμφερόντων των μελών της ως προς την τρίτη περίπτωση του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Δεδομένου ότι ο χαρακτηρισμός της επίμαχης αποφάσεως ως «κανονιστικής πράξεως» δεν τίθεται εν αμφιβόλω –ούτε, εξάλλου, αμφισβητήθηκε[33]–, η ανάλυσή μου θα επικεντρωθεί στον άμεσο επηρεασμό της νυν αναιρεσείουσας (ενότητα Β.1) και στην απουσία εκτελεστικών μέτρων (ενότητα Β.2).

1. Επί του άμεσου επηρεασμού της αναιρεσείουσας

44. Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, για να αφορά άμεσα ιδιώτη, το αμφισβητούμενο μέτρο πρέπει, αφενός, να παράγει άμεσα αποτελέσματα έναντι της νομικής καταστάσεως του ιδιώτη αυτού και, αφετέρου, να μην καταλείπει εξουσία εκτιμήσεως στους αποδέκτες οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, δεδομένου ότι η εφαρμογή αυτή έχει αμιγώς αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικά από τη ρύθμιση της Ένωσης, χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλόμενων κανόνων[34].

45. Δεδομένου ότι το δεύτερο σκέλος της ως άνω προϋπόθεσης δεν αμφισβητείται κατ' ουσίαν εν προκειμένω[35], η ανάλυσή μου θα επικεντρωθεί στο ζήτημα αν η επίμαχη απόφαση παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής καταστάσεως της αναιρεσείουσας και, ειδικότερα, των μελών της.

[33] Συγκεκριμένα, όπως και στην περίπτωση της διοικητικής αποφάσεως που αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως Montessori, αντικείμενο της επίμαχης απόφασης είναι η διαπίστωση ότι το επίμαχο μέτρο δεν συνιστά μη συμβατή κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ, και, επομένως, είναι πράξη γενικής ισχύος χωρίς, πάντως, να είναι νομοθετική πράξη. Επομένως, η επίμαχη απόφαση συνιστά «κανονιστική πράξη» κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση Montessori, σκέψεις 22 έως 33).

[34] Βλ. σημείο 19 των παρουσών προτάσεων και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

[35] Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, απόφαση με την οποία κρίνεται ότι κρατικό μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, όπως η επίμαχη απόφαση, αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της κατά εντελώς αυτόματο τρόπο δυνάμει της ρυθμίσεως της Ένωσης και μόνον και χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλόμενων κανόνων (πρβλ. απόφαση Montessori, σκέψη 54).

46. Βάσει των διδαγμάτων της νομολογίας που μνημονεύθηκε στα σημεία 21 και 22 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να εξακριβωθεί αν η αναιρεσείουσα «εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η επίμαχη απόφαση δύναται να την περιαγάγει σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να έχει συνέπειες επί της νομικής καταστάσεώς της».

47. Στη σκέψη 50 της αποφάσεως Montessori, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι οι τότε προσφεύγοντες είχαν εκπληρώσει τις εν λόγω απαιτήσεις, δεδομένου ότι υποστήριξαν τους λόγους που προέβαλαν «επικαλούμενοι αποδεικτικά στοιχεία και χωρίς να αντικρουστούν στο σημείο αυτό από την Επιτροπή». Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη, οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες είχαν υποστηρίξει ότι οι αντίστοιχες εγκαταστάσεις τους βρίσκονταν σε άμεση γειτνίαση με ιδρύματα που ασκούσαν δραστηριότητες παρόμοιες με τις δικές τους και τα οποία, επομένως, δραστηριοποιούνταν στην ίδια αγορά υπηρεσιών και στην ίδια γεωγραφική αγορά, και ότι οι εν λόγω οντότητες ήταν, a priori, επιλέξιμες για τα εθνικά μέτρα. Φρονώ, επομένως, ότι το Δικαστήριο αρκέστηκε, κατ' ουσίαν, να διαπιστώσει ότι οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες είχαν προβάλει την ύπαρξη ανταγωνιστικής σχέσης με τους δυνητικούς δικαιούχους του επίμαχου μέτρου.

48. Οι ίδιες αυτές απαιτήσεις, οι οποίες πρέπει να εκτιμώνται κατά περίπτωση, ερμηνεύθηκαν με, κατά το μάλλον ή ήττον, ευρύ τρόπο στη μεταγενέστερη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου [36].

49. Για τους σκοπούς της εν λόγω αξιολόγησης, η αναιρεσείουσα υποστήριξε, κατ' αρχάς, ότι αποτελεί επαγγελματική ένωση που εκπροσωπεί μικρά κρεοπωλεία, σφαγεία, χονδρεμπόρους και επιχειρήσεις μεταποίησης στη Δανία, εν συνεχεία, ότι πλείονα εκ των μελών της, λόγω της δραστηριότητάς τους, τελούν σε ανταγωνιστική σχέση με μεγάλη επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στον ίδιο τομέα εντός της δανικής επικράτειας, ήτοι την Danish Crown, η οποία κατέχει εξαιρετικά υψηλά μερίδια αγοράς, ήτοι 95 % και 63 % όσον αφορά τη σφαγή χοίρων και δαμαλίδων, αντιστοίχως, και τέλος, ότι η Danish Crown, λόγω του υψηλού όγκου λυμάτων που παράγει, υπόκειται, με το επίμαχο μέτρο, στην εισφορά η οποία προβλέπεται για το τρίτο κλιμάκιο του κλιμακωτού συστήματος [37], με αποτέλεσμα να δικαιούται να καταβάλλει λιγότερο υψηλά τέλη από εκείνα που καταβάλλουν τα μέλη της, τα οποία υπόκεινται μόνο στις υψηλότερες εισφορές που προβλέπονται για τα δύο πρώτα κλιμάκια του εν λόγω συστήματος.

50. Βεβαίως, οι λόγοι της προσφυγής που άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου η νυν αναιρεσείουσα εκτίθενται κατά τρόπο ιδιαιτέρως επιφανειακό και, επιπλέον, δεν διακρίνουν σαφώς μεταξύ των διαφόρων προϋποθέσεων παραδεκτού της προσφυγής. Λαμβανομένων, όμως, υπόψη των *ισχυρισμών* που προεκτέθηκαν, τους οποίους η Επιτροπή και το Βασίλειο της Δανίας δεν αντέκρουσαν βασίμως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η αναιρεσείουσα μνημόνευσε κρίσιμα στοιχεία βάσει των οποίων πιθανολογείται ότι τα μέλη της (ή

[36] Βλ., όσον αφορά προσφυγές που κρίθηκαν παραδεκτές, αποφάσεις της 14ης Απριλίου 2021, Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe και CarePool Hannover κατά Επιτροπής (T-69/18, EU:T:2021:189, σκέψεις 157 και 158), και της 2ας Ιουνίου 2021, Casa Regina Apostolorum della Pia Società delle Figlie di San Paolo κατά Επιτροπής (T-223/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:315, σκέψεις 95 έως 99), και, όσον αφορά προσφυγή που κρίθηκε απαράδεκτη, διάταξη της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, Opere Pie d'Onigo κατά Επιτροπής (T-491/17, EU:T:2019:692, σκέψεις 31 έως 35).

[37] Ειδικότερα, η Danish Crown υπόκειται στο τρίτο κλιμάκιο του εν λόγω συστήματος κατά το μέτρο που η εκ μέρους της απόρριψη λυμάτων υπερβαίνει τις ποσότητες που εμπίπτουν στο πρώτο και το δεύτερο κλιμάκιο (βλ. υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων).

ορισμένα εξ αυτών) τελούν σε σχέση ανταγωνισμού με εταιρία η οποία ασκεί την ίδια δραστηριότητα εντός της δανικής επικράτειας και η οποία μπορεί να επωφεληθεί, κατά τους ισχυρισμούς της, των επίμαχων μέτρων [38].

51. Υπό τις περιστάσεις αυτές, στο μέτρο που δεν απόκειται στον δικαστή της Ένωσης, στο στάδιο της εξέτασης του παραδεκτού, να αποφανθεί οριστικώς επί της υπάρξεως ανταγωνιστικής σχέσης μεταξύ προσφεύγοντος και δικαιούχων του επίμαχου μέτρου [39], πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να γίνει δεκτό ότι η αναιρεσείουσα «εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό» ότι η επίμαχη απόφαση, η οποία αφήνει ανέπαφα τα αποτελέσματα του επίμαχου μέτρου, δύναται να περιαγάγει τα μέλη της σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού και ότι, ως εκ τούτου, η εν λόγω απόφαση παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής καταστάσεώς τους, ειδικότερα δε επί του δικαιώματός τους να μην υφίστανται στην εν λόγω αγορά τις συνέπειες της οφειλομένης στο επίμαχο μέτρο στρεβλώσεως του ανταγωνισμού.

52. Επομένως, εκτιμώ ότι το επίμαχο μέτρο αφορά άμεσα την αναιρεσείουσα, κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

2. Επί της απουσίας εκτελεστικών μέτρων

53. Κατά την Επιτροπή και τη Δανική Κυβέρνηση, υφίστανται εν προκειμένω εκτελεστικά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και, επομένως, η τρίτη περίπτωση που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη δεν έχει εφαρμογή. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή και η Δανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι, βάσει του συστήματος που τέθηκε σε εφαρμογή με το επίμαχο μέτρο, οι μονάδες επεξεργασίας λυμάτων καθορίζουν, ετησίως, το τέλος που ισχύει για τα τρία κλιμάκια του κλιμακωτού συστήματος και ότι τα αρμόδια δημοτικά συμβούλια εγκρίνουν το εν λόγω τέλος. Εν συνεχεία, κάθε δανική επιχείρηση που παράγει λύματα γίνεται αποδέκτης πράξης καταλογισμού φόρου σχετικά με την καταβολή του τέλους για την επεξεργασία των λυμάτων της. Ως εκ τούτου, τα μέλη της αναιρεσείουσας θα μπορούσαν να προσβάλουν την εν λόγω πράξη καταλογισμού φόρου ενώπιον εθνικού δικαστηρίου υποστηρίζοντας ότι το επίμαχο σύστημα συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ των επιχειρήσεων που καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες νερού.

54. Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η φράση «[για την εφαρμογή των οποίων δεν απαιτούνται] εκτελεστικά μέτρα», κατά το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, ΣΛΕΕ, πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τον σκοπό της διάταξης αυτής, ο οποίος συνίσταται, όπως προκύπτει από το ιστορικό θεσπίσεώς της, στην αποτροπή του ενδεχομένου να υποχρεούται ο ιδιώτης να παραβεί τον νόμο προκειμένου να έχει πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Σε περίπτωση, όμως, κατά την οποία, κανονιστική πράξη παράγει άμεσα αποτελέσματα ως προς τη νομική κατάσταση φυσικού ή νομικού προσώπου χωρίς να απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα, το πρόσωπο αυτό θα διέτρεχε τον κίνδυνο να στερηθεί την αποτελεσματική δικαστική προστασία εάν δεν διέθετε τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος ενώπιον του δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης προς αμφισβήτηση της νομιμότητας της συγκεκριμένης κανονιστικής πράξεως. Πράγματι, ελλείψει εκτελεστικών

[38] Διερωτώμαι, εξάλλου, εάν το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο δεν αναγνώρισε εμμέσως, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι, τουλάχιστον, τα μέλη της νυν αναιρεσείουσας πληρούσαν την προϋπόθεση να είναι *ανταγωνιστές του δικαιούχου* της προβαλλόμενης κρατικής ενίσχυσης, όταν αποφάνθηκε, κατ' αρχάς, ότι «καίτοι *είναι αληθές ότι υποστήριξε ότι τα μέλη της τελούσαν σε σχέση ανταγωνισμού με τα μεγάλα σφαγεία που επωφελούνται της προβαλλομένης ενισχύσεως*, η [νυν αναιρεσείουσα] δεν απέδειξε την ύπαρξη συγκεκριμένου αποτελέσματος της προβαλλομένης ενισχύσεως ως προς τα μέλη της και τη θέση τους από απόψεως ανταγωνισμού στη σχετική αγορά», καταλήγοντας εν συνεχεία, στη σκέψη 78 της ίδιας διατάξεως, στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω ανταγωνιστική σχέση «δεν αρκεί για να καταδειχθεί ότι η θέση των μελών της από απόψεως ανταγωνισμού στην αγορά επηρεάζεται ουσιωδώς και ότι, επομένως, η [επίμαχη] απόφαση τα *αφορά ατομικά*» (η υπογράμμιση δική μου).

[39] Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

μέτρων, το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο, μολονότι η επίμαχη πράξη το αφορά άμεσα, θα μπορούσε να επιτύχει τον δικαστικό έλεγχό της μόνον εφόσον θα παρέβαινε τις διατάξεις της, προβάλλοντας έλλειψη νομιμότητάς τους στο πλαίσιο των διαδικασιών που θα κινούνταν εναντίον του ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων [40].

55. Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία πρόκειται για κανονιστική πράξη για την εφαρμογή της οποίας δεν απαιτείται η λήψη εκτελεστικών μέτρων, ο δικαστικός έλεγχος της τήρησης της εννόμου τάξεως της Ένωσης διασφαλίζεται ανεξαρτήτως αν τα μέτρα αυτά ελήφθησαν από την Ένωση ή από τα κράτη μέλη. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία δεν δύνανται, λόγω των προϋποθέσεων παραδεκτού που καθορίζει το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να προσβάλουν απευθείας ενώπιον του δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης μια κανονιστική πράξη της Ένωσης, προστατεύονται από την έναντι αυτών εφαρμογή τέτοιας πράξεως με τη δυνατότητα να προσβάλουν τα εκτελεστικά μέτρα των οποίων τη λήψη συνεπάγεται η πράξη αυτή [41].

56. Το Δικαστήριο έχει, εξάλλου, επανειλημμένως κρίνει ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσο μια κανονιστική πράξη επάγεται εκτελεστικά μέτρα, πρέπει να εξετάζεται η κατάσταση του προσώπου που επικαλείται το δικαίωμα προσφυγής δυνάμει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, ΣΛΕΕ. Είναι, επομένως, αδιάφορο αν για την εφαρμογή της επίμαχης πράξης απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα έναντι άλλων ιδιωτών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εν λόγω εκτίμησης, η εξέταση πρέπει να διενεργείται με γνώμονα αποκλειστικώς το αντικείμενο της προσφυγής [42].

57. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, καίτοι, έναντι των δικαιούχων καθεστώτος ενισχύσεων, οι εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν το καθεστώς και οι πράξεις που θέτουν σε εφαρμογή τις συγκεκριμένες διατάξεις, όπως η πράξη επιβολής φόρου, συνιστούν εκτελεστικά μέτρα τα οποία επάγεται η απόφαση με την οποία το εν λόγω καθεστώς κηρύσσεται μη συμβατό με την εσωτερική αγορά ή κρίνεται συμβατό με την αγορά αυτή υπό τον όρο της τηρήσεως των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει το οικείο κράτος μέλος [43], η εν λόγω νομολογία δεν είναι δυνατό να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση των ανταγωνιστών των δικαιούχων εθνικού μέτρου το οποίο έχει κριθεί ότι δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η κατάσταση ενός τέτοιου ανταγωνιστή διαφέρει από εκείνη των δικαιούχων ενισχύσεων στους οποίους αναφέρεται η ως άνω νομολογία, στο μέτρο που ο εν λόγω ανταγωνιστής δεν πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το επίμαχο εθνικό μέτρο προκειμένου να μπορεί να επωφεληθεί αυτού [44].

58. Εν προκειμένω, αφενός, δεν υφίσταται εκτελεστικό μέτρο της προσβαλλομένης αποφάσεως προερχόμενο από την Επιτροπή ή από άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης και, αφετέρου, φρονώ ότι τα εθνικά εκτελεστικά μέτρα δεν αφορούν τα μέλη της αναιρεσείουσας.

40 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

41 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Οσάκις η θέση σε εφαρμογή τέτοιας πράξεως εναπόκειται στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή στους οργανισμούς της Ένωσης, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δύνανται να ασκήσουν ευθεία προσφυγή ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης κατά των πράξεων εφαρμογής υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και να προβάλουν, προς στήριξη της προσφυγής τους, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, την έλλειψη νομιμότητας της επίμαχης βασικής πράξεως. Οσάκις η εν λόγω θέση σε εφαρμογή απόκειται στα κράτη μέλη, τα πρόσωπα αυτά μπορούν να προβάλουν έλλειψη κύρους της επίμαχης βασικής πράξης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ωθώντας τα να υποβάλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ (βλ. απόφαση Montessori, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

43 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Βλ. απόφαση Montessori (σκέψη 65).

59. Είναι αληθές ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η κατάσταση της αναιρεσείουσας διαφέρει, σε κάποιον βαθμό, από εκείνη που αποτέλεσε αντικείμενο της απόφασης Montessori, υπό την έννοια ότι το επίμαχο σύστημα αφορά τα ίδια τα μέλη της τα οποία λαμβάνουν πράξη επιβολής φόρου με τον ίδιο τρόπο όπως και ο φερόμενος ως δικαιούχος της κρατικής ενίσχυσης. Η κατάσταση, όμως, των μελών αυτών διαφέρει από εκείνη των δικαιούχων του επίμαχου μέτρου στον βαθμό που δεν δικαιούνται το ευνοϊκότερο τέλος το οποίο προβλέπεται από το εν λόγω μέτρο στο πλαίσιο του τρίτου κλιμακίου και το οποίο συνιστά, κατά τα εν λόγω μέλη, κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

60. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν, κατά τη γνώμη μου, εντελώς τεχνητή μία κατασκευή βάσει της οποίας τα εν λόγω μέλη θα πρέπει να ζητήσουν την εφαρμογή σε αυτά του συγκεκριμένου τέλους, μολονότι γνωρίζουν ότι δεν τη δικαιούνται, με αποκλειστικό σκοπό να προσβάλουν την άρνηση ενώπιον εθνικού δικαστηρίου προκειμένου να οδηγήσουν το εν λόγω δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικά με το κύρος της επίμαχης απόφασης[45].

61. Εν κατακλείδι, εκτιμώ ότι η επίμαχη απόφαση συνιστά κανονιστική πράξη για την εφαρμογή της οποίας δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα όσον αφορά την αναιρεσείουσα, κατά την έννοια της τρίτης περίπτωσης του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

62. Ως εκ τούτου, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει παραδεκτή την προσφυγή ακυρώσεως.

Γ. Επί της αναπομπής της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

63. Όσον αφορά το ζήτημα της ελλείψεως νομιμότητας της επίμαχης αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε την προσφυγή απαράδεκτη χωρίς να εξετάσει επί της ουσίας τους λόγους ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως. Η εξέταση των λόγων αυτών, όμως, προϋποθέτει εκτίμηση περί των πραγματικών περιστατικών, η οποία δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου[46].

64. Ως εκ τούτου, εκτιμώ ότι η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση και ότι, βάσει του άρθρου 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί εκείνο επί του βασίμου της προσφυγής.

VI. Επί των δικαστικών εξόδων

65. Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαίνεται επί των εξόδων.

66. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

[45] Πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Montessori (σκέψεις 65 έως 67), και της 28ης Οκτωβρίου 2020, Associazione GranoSalus κατά Επιτροπής (C-313/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:869, σκέψεις 38 έως 42).

[46] Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Λάρκο κατά Επιτροπής (C-244/18 P, EU:C:2020:238, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

67. Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη και τα όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

68. Εν προκειμένω, σε περίπτωση που το Δικαστήριο αποφασίσει να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν θα συντρέχει λόγος να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων [47].

VII. Πρόταση

69. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

– να αναιρέσει τη διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 1ης Δεκεμβρίου 2020, Danske Slagtermestre κατά Επιτροπής (T-486/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:576)·

– να κρίνει παραδεκτή την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή·

– να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί εκείνο επί του βασίμου της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής·

– να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

[47] Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο κρίνει οριστικά τη διαφορά απορρίπτοντας την προσφυγή ως απαράδεκτη, η Danske Slagtermestre θα πρέπει να καταδικασθεί να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το δε Βασίλειο της Δανίας θα πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά του.